

УДК 379.81:37.068 (477)

DOI 10.34142/27091805.2020.1.01.09

© Чубукіна Олена Миколаївна

аспірантка кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Харків, Україна

email: chubukina.elena.nikolaevna@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-2700-8796

КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ КЛУБНИХ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ

У статті проаналізовано роль молодіжних центрів при ВНЗ, структуру їх діяльності, види організації дозвілля. Доведено, що однією з нагальних проблем культурно-дозвілдової діяльності клубних молодіжних центрів педагогічних вищих навчальних закладів стає організація дозвілля молоді. Через соціально-економічні труднощі суспільства, відсутність адекватної кількості культурних установ та недостатню увагу до організації дозвілля молоді найпоширенішим стає розвиток позаінституційних форм організації дозвілля молоді. Визначено, що новий тип молодіжного клубу - це якісно інша молодіжна соціальна формація, яка є вільною від політичних ідеологій, формалізму та жорсткої регламентації внутрішнього життя певної установи. Молодіжний центр, як незалежна структура, допомагає задовольнити зростаючий інтерес молоді до виявлення власного творчого потенціалу, своїх здібностей та інтересів. Завдяки організації позааудиторної діяльності, молодіжний центр надає молоді можливість спробувати себе в різних видах дозвілдової творчості. Водночас у статті зроблено акцент на соціалізацію молоді через участь у молодіжних центрах, оскільки творча співпраця впливає на підвищення комунікативних якостей, сприяє розвитку індивідуальних здібностей, дозволяє розвинути професійні якості.

Ключові слова: культурно-дозвілдова діяльність; структура дозвілля; види дозвілля; молодіжний клуб; інтерес; мистецька діяльність.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.

Однією з актуальних проблем культурно-дозвілдової діяльності клубних молодіжних центрів педагогічних вищих навчальних закладів є організація дозвілля молоді. На жаль, в силу соціально-економічних труднощів суспільства, відсутності належної кількості культурних установ та недостатня увага до організації дозвілля молоді найбільш широко відбувається розвиток позаінституційних форм молодіжного дозвілля. Вільний час є одним з важливих засобів формування особистості молодої людини. Він безпосередньо впливає й на її навчальну, виробничо-трудоу сферу діяльності, бо в умовах вільного часу найбільш сприятливо відбуваються рекреаційно-відновлювальні процеси, що знімають інтенсивні фізичні та психічні навантаження. Тривалий час діяльність соціальних інститутів дозвілля була заорганізованою та політизованою. Тому діяльність таких молодіжних клубів не витримує ніякої критики. Молодіжний клуб нового типу – якісно інше громадське формування вільне від політичних нашарувань, формалізму, жорсткої регламентації внутрішнього життя. Цей заклад повинен сприяти задоволенню зростаючого інтересу молоді до своєї історії, культурно-мистецьких витоків, побутових традицій.

Використання вільного часу молоддю є

своєрідним індикатором її культури, кола духовних потреб та інтересів конкретної особистості молодої людини або соціальної групи. Як частина вільного часу, дозвілля приваблює молодь його не регламентованістю і добровільністю вибору його різних форм, демократичністю, емоційною забарвленістю, можливістю поєднувати в ньому фізичну та інтелектуальну діяльність, творчу і споглядальну, виробничу й ігрову.

Для значної частини молодих людей соціальні інститути дозвілля є провідними сферами соціально культурної інтеграції й особистісної самореалізації. Проте всі ці переваги дозвілдової сфери діяльності поки що не є надбанням, звичним атрибутом способу життя молоді. Саме тому існує велика потреба у розширенні культурно-дозвілдової діяльності клубних молодіжних центрів педагогічних вищих навчальних закладів. Важливо, це рішення має йти активно в усіх напрямках: розробка концепцій установ культури в нових умовах, підходи до моделі і професії клубного працівника, зміст діяльності, планування і управління установ сфери дозвілля.

Актуальність проблеми полягає в необхідності використання виховного потенціалу всіх сфер життєдіяльності особистості, включаючи сферу вільного часу. Це потребує перебудови форм суспільної організації дозвілля, які склалися, визнання їх предметом постійної турботи не

тільки студентських клубів вищих навчальних закладів, а й суспільства в цілому. В цій соціально-культурній ситуації підвищується роль культурно-освітньої роботи як педагогіки вільного часу.

Аналіз основних досліджень і публікацій.

Соціально-філософські проблеми молоді як важливої соціальної групи суспільства знайшли своє відображення у дослідженнях науковців С. Іконникової, І. Льїнського, І. Копа, В. Лісовського та ін. Значний внесок у дослідження дозвілля молоді внесли праці Г. Пруденського, Б. Трушина, В. Петрушева, В. Піменової, А. Гордона, Е. Соколова, І. Бестужева-Лади. До досліджуваної нами проблеми наукові праці, присвячені саморозвитку і самореалізації особистості у сфері дозвілля (А. Беляєва, А. Каргін, Т. Бакланова), з питань психології особистості (Г. Андреева, О. Петровський та ін.). У науковий аналіз теорії та практики культурно-дозвільної діяльності значний внесок внесли Ю. Стрільцов, А. Жарков, В. Чижиков, В. Ковшар, Т. Кисельова, Ю. Красильников. Стильові та структурні особливості вільного часу знайшли відображення в дослідженнях Ф. Виданова, В. Дімова, І. Євтеєвої, Л. Когана, В. Пічі, А. Щавель. Над проблемами функціонування молодіжної субкультури і культурної соціалізації молоді працюють такі вчені як І. Андреева, Н. Голубкова, Н. Литовська, Л. Швидка. Ретельно проаналізовані соціологічні дослідження духовних потреб молоді в сфері дозвілля у працях українських вчених І. Бега, І. Зязюна, Г. Сагач, І. Степаненко, П. Щербань, Ж. Юзвак.

Формулювання цілей та завдань статті.

Мета статті полягає у висвітленні культурно-дозвільної діяльності клубних молодіжних центрів педагогічних вищих навчальних закладів, їх вплив на розвиток особистості майбутнього вчителя.

Виклад основного матеріалу. У сьогоденній соціально-культурній ситуації молодіжне дозвілля з'являється як суспільно усвідомлена необхідність. Суспільство вельми зацікавлене в ефективному використанні вільного часу людей – в цілому соціально-екологічного розвитку і духовного оновлення всього нашого життя. Сьогодні дозвілля стає усе більш широкою сферою культурного дозвілля, де відбувається самореалізація творчого і духовного потенціалу молоді й суспільства у цілому.

Дозвілля є сприятливим ґрунтом для випробування юнацтвом своїх творчих потреб і можливостей. В процесі дозвілля набагато простіше формувати поважне ставлення до себе, навіть особисті недоліки краще долаються завдяки дозвільній активності.

Студенти – мобільна група, яка відрізняється за соціальним і національним складом, віком. Ці особливості пов'язані з формуванням у молодих людей в процесі спільної навчальної діяль-

ності і спілкування специфічного тимчасового студентського статусу. Дозвілля молоді – це зона активного спілкування, характерною рисою якого за останнє десятиріччя стало яскраво виявлене прагнення молодих людей до психологічного комфорту в спілкуванні, бажання набути певних навичок спілкування з людьми різного соціально-психологічного плану.

Молодіжне дозвілля має на увазі вільний вибір особистістю дозвільних занять. Воно є необхідним і невід'ємним елементом способу життя людини. Тому дозвілля завжди розглядається як реалізація, інтересів особистості пов'язаних з рекреацією, саморозвитком, самореалізацією, спілкуванням, оздоровленням тощо. У цьому полягає соціальна роль дозвілля (І.В. Білецька, 2012; В.В. Кірсанов, 2002).

Значення даних потреб надзвичайно велике, адже наявність лише зовнішніх, хоча й визначаючих умов, недостатньо для реалізації цілей усестороннього розвитку людини. Необхідно, аби й сама людина хотіла цього розвитку, розуміла його необхідність. Таким чином, активне, змістовне дозвілля вимагає певних потреб і здібностей людей.

Поза сумнівом, дозвілля має бути всіляким, цікавим, носити розважальний і ненав'язливий характер. Таке дозвілля можна забезпечити наданням можливості кожному активно проявити себе свою ініціативу в різних видах відпочинку і розваг (І.В. Білецька, 2012).

Практика молодіжного дозвілля показує, що найбільш привабливими формами для молоді є музика, танці, ігри, ток-шоу, КВК, однак, не завжди культурно-дозвільні центри будують свою роботу, виходячи з інтересів молодих людей. Необхідно не тільки знати сьогоденні культурні запити молоді, передбачити їх зміни, але й уміти швидко реагувати на них, зуміти запропонувати нові форми і види дозвільних занять. Таким чином, сутністю молодіжного і зокрема студентського дозвілля є цілеспрямована творча поведінка молодої людини у вільному для вибору занять і ступені активності художньо-організаційному та просторово-часовому середовищі, детермінованому внутрішніми потребами, мотивами, установками, зовнішніми факторами, які породжують відповідну діяльність (С.Г. Пішун, 2005, с. 12).

Діяльність культурно-дозвільної установи (в нашому випадку молодіжного клубу) та її поліпшення залежить не лише від умілої організації дозвілля, але і від урахування психолого-педагогічних чинників. Діяльність молодих людей у сфері вільного часу ґрунтується на добровільності, на особистій ініціативі, на інтересі до спілкування і творчості. У зв'язку з цим встають питання спілкування в колективах, і типології дозвільної поведінки. Тому говорити про змістовність заходів, про форми і методи роботи можна говорити лише тоді, коли враховується психологія особистості та

психологія груп, психологія колективів та мас.

Реалізуючи мету розвитку творчих здібностей, враховуючи особисту ініціативу і добровільність в умовах дозвілля, рід діяльності людей, організатори дозвілля мають створювати такі заходи, в яких були б закладені програми саморозвитку і творчості. Це є корінною відмінністю діяльності в умовах культурно-дозвілдової установи (молодіжного клубу), від регламентованих умов (навчальний процес, трудова діяльність), де розвиток і збагачення особистості носять настільки добровільний характер. В цих умовах не можна не враховувати загальних психологічних особливостей людини, що виявляються і в пізнавальній і творчій діяльності. Тому не можна відмовлятися від загальних методів педагогічних дій на особистість. Об'єктом цих дій в установі культури є і кожна окрема особистість і група людей, колектив, нестабільна аудиторія і різні соціальні спільноти, які відвідують культурно-дозвіллову установу (молодіжний центр).

Виходячи з цього цілком правдиво вважають, що культурно-дозвіллові установи є посередником між особистістю і суспільством. Усі ці умови потрібно враховувати в організації дозвілля молоді та в його вдосконаленні.

Система організації дозвілля визначається інтересами і потребами молодих людей у вільний час. Потреби у сфері дозвілля мають певну послідовність прояву. Задоволення однієї потреби зазвичай породжує нову. Це дозволяє міняти вид діяльності та збагачувати дозвілля.

У сфері дозвілля повинен здійснюватися перехід від простих форм діяльності до усе більш складних, від пасивного відпочинку – до активного, від задоволення глибших соціальних і культурних прагнень, від фізичних форм рекреації – до духовних насолод, від пасивного засвоєння культурних цінностей – до творчості тощо.

Структура дозвілля складається з декількох рівнів, які відрізняються один від одного своєю психологічною і культурною значущістю, емоційною ваговитістю, мірою духовної активності.

Найпростіший вид дозвілля – відпочинок. Він призначений для відновлення витрачених під час навчання чи праці сил і поділяється на активний і пасивний.

Пасивний відпочинок характеризується станом спокою, який знімає стомлення та відновлює сили. Це може бути перегляд газет, настільна гра, невимушена бесіда, обмін думками, прогулянка. Відпочинок такого роду не ставить перед собою мету, що йде далеко, він пасивний, індивідуальний, містить лише зачатки позитивного дозвілля.

Активний відпочинок, навпаки відтворює сили людини з перевищенням вихідного рівня. Він дає роботу м'язам і психічним функціям, які не знайшли застосування. Людина насолоджується рухом, швидкою зміною емоційних дій, спілкуванням з друзями. Активний відпочинок

на відміну від пасивного, вимагає як мінімум свіжих сил, вольових зусиль і підготовки. До такого виду відпочинку відносять фізкультуру, спорт, фізичні і психічні вправи, туризм, ігри, перегляд кінофільмів, відвідини виставок, театрів, музеїв, прослухування музики, читання, приятельське спілкування.

З активним відпочинком пов'язана активізація духовних інтересів, які спонукають молоду людину до активних пошуків у сфері культури. Ці пошуки стимулюють пізнавальну діяльність особистості, що полягає в систематичному читанні серйозної літератури, відвідин музеїв, виставок.

Для вдосконалення діяльності з організації дозвілля велике значення має розуміння процесів, зв'язків і взаємин, що відбуваються в так званих малих групах. Вони є центральною ланкою в ланцюзі «особа-суспільство», тому що від їх посередництва в найбільшій мірі залежить міра гармонійності поєднання суспільних інтересів з особистими інтересами та інтересами мікросередовища, що оточує людину. У цілому циклі суспільних наук під групою розуміється реально існуюча освіта, в якій люди зібрані разом, об'єднані якоюсь загальною ознакою, різновидом спільної діяльності.

Для соціально-психологічного підходу характерна інша точка зору. Виконуючи різні соціальні функції, людина є членом багаточисельних соціальних груп, вона формується немов би в перетині цих груп, є крапкою, в якій схрещуються різні групові впливи. Це має для особистості два важливі наслідки: з одного боку визначає об'єктивне місце особистості в системі соціальної діяльності, з іншого – позначається на формуванні свідомості особистості. Особистість виявляється включеною в систему поглядів, вистав, норм, цінностей багаточисельних груп. Таким чином, група може бути визначена як «спільність взаємодіючих людей в ім'я усвідомленої мети, спільність, яка об'єктивно виступає як суб'єкт дії» (І.В. Білецька, 2012).

Входячи в такі різні соціальні спільноти в малих групах у культурно-дозвіллових установах (молодіжних клубах), їх члени не лише отримують інформацію, але і засвоюють відповідні установки і способи реагування на суспільні ситуації, знайомляться з іншими людьми. Сучасні культурно-дозвіллові центри (молодіжні клуби) дають широкі можливості регуляції спілкування людей під час дозвілля, можливості безперервного підвищення рівня і вдосконалення міжособистісних контактів, ведуть роботу по раціональному використанню людьми вільного часу (І.В. Білецька, 2012).

Потреби, які приводять до участі в масових заходах і можливості, що особливо розширюються, і способи їх задоволення викликають до життя і інші потреби – спілкування у вузькому крузі, особливо близьких один одному людей. Звідси зростаюча тенденція до розвитку камерних жанрів

художньої самодіяльності.

Ще характернішою для культурно-дозвільної установи (молодіжного клубу) спільністю є колектив. Природа стосунків в колективі володіє особливою властивістю: визнанням найважливішої ролі спільної діяльності як чинник, який створює колектив і подальшого всю систему стосунків між його членами. Найважливіша ознака колективу, за А.С. Макаренком, «це не будь-яка спільна діяльність, а соціально-позитивна діяльність, що відповідає потребам суспільства. Колектив не є замкненою системою, він включений у всю систему стосунків суспільства, і тому успішність його дій може бути реалізована лише у тому випадку, коли немає розбіжностей цілей колективу і суспільства» (І.В. Білецька, 2012).

У визначенні основних ознак колективу більшість дослідників згодна. Перш за все, це об'єднання людей для досягнення певної, соціально схвалюваної мети. По - друге, це наявність добровільного характеру об'єднання, причому під добровільністю тут розуміється не стихійність утворення колективу, а така характеристика групи, коли вона не просто задана зовнішніми обставинами, але стала для індивідів, системою активно побудованих ними стосунків на основі загальної діяльності.

Головною ознакою колективу також є його цілісність, це виражається в тому, що колектив виступає завжди як деяка система діяльності, з властивою їй організацій розподілом функцій, певною структурою керівництва і управління. Нарешті, колектив є особливою формою взаємин між його членами, яка забезпечує принцип розвитку особистості не всупереч, а разом із розвитком колективу. В дозвіллі колектив також виступає основною ланкою зв'язку між особою і суспільством, і основною формою всієї культурно-дозвільної діяльності.

Заняття в молодіжному клубному колективі здійснюються на більш високому рівні активності, не обмеженому лише пізнавальною діяльністю, як це відбувається у виробничих і навчальних колективах (С.Г. Пішун, 2005). У стабільних колективах, в традиційних заходах розвивається інтерес, піднімається активність учасників, увага стає стійкішою. Важливо, щоб учасники колективів постійно ділилися своїми успіхами з іншими, постійно взаємодіяли. Практикою доведено, що культурно-дозвільна установа (молодіжний клуб) за своєю природою володіє можливістю розвивати у людей стійкі загальні інтереси та спира-

тися на них. Аматорство, засноване на пристрасному захопленні, викликає у людини підвищену, стійку увагу, що є умовою творчості. Необхідно прагнути до того, щоб і масові заходи викликали велику активність учасників. Відповідно, така активність, викликає увагу і підтримує її на високому рівні (С.Г. Пішун, 2005).

Молодіжний клуб дає можливість забезпечення дозвілля як засобу розваги і розрядки індивідуального і групового напруження; рекреації як засобу поповнення психофізичних сил, відновлення творчого потенціалу; компенсації як засобу залучення до особистісно-значущих культурних цінностей; соціалізації як засобу залучення до неформальних громадських процесів і структур; самоактуалізації як засобу втілення індивідуальних творчих інтересів, а також саморозвитку і самореалізації особистого зростання в культурно-значущих сферах життєдіяльності суспільства.

Можна вирізнити такі форми, які здійснюються клубом: соціально-адаптивну (надання психолого-педагогічної допомоги в засвоєнні позитивного досвіду в самовизначенні); особистісно-утворюючу (врахування індивідуальних інтересів і здібностей студентів через включення в певну діяльність, що дозволяє самореалізуватися); домінування інтересів студентів (мається на увазі добровільне відвідування клубу). Цей принцип полягає в тому, що розвиток особистості студента відбувається ефективно тільки тоді, коли він сам, з урахуванням своїх інтересів і можливостей, вибере собі студію або гурток до душі. Ігнорування цього принципу веде до зниження творчої активності, а іноді й до втрати цих інтересів); самореалізацію особистості студента в колективі (організація спільної творчої діяльності і співробітництва в групах студентів об'єднаних за інтересами (С.Г. Пішун, 2005, с. 12-13).

Висновки та перспективи подальших розвідок.

Отже, сьогодні, зважаючи на піднесення духовних потреб молоді, зростання рівня її освіти, культури, найбільш характерною особливістю молодіжного дозвілля є зростання в нім долі духовних форм і способів проведення вільного часу, що сполучають у собі розвагу, насиченість інформацією, можливість творити й пізнавати нове. Такими «синтетичними» формами організації дозвілля стали молодіжні клуби за інтересами, аматорські об'єднання, родинні клуби, гуртки художньої і технічної творчості, дискотеки, молодіжні кафе-клуби.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Білецька, І.В. (2012). Особливості молодіжного дозвілля на сучасному етапі. Вісник ЛНУ імені Т. Шевченка. №22 (257). Ч. VIII, 220-228.

Ірхіна, Ю. (2019). Організація дозвілля студентів у вищих навчальних закладах України як проблема 21 століття. Науковий вісник мну імені в. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. № 2 (65), doi 13.33310/2518-7813-2019-65-2

Кірсанов, В.В. (2002). До питання методології проектування поліфункціональних соціально-культурних програм. Вісник КНУКМ. №6, 40- 48.

Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, (2000). Інформац. зб. Міністерства освіти України. Київ: Либідь. № 22, 7-21.

Musinova, N. (2019). Creation of conditions for organization of leisure and provision of residents with services in the sphere of culture in Moscow city. Vestnik Universiteta. 1(7), 76-81. <https://doi.org/10.26425/1816-4277-2019-7-76-81>

Опарина, Н.А., Мальцева, О.В. (2018). Культурно-досуговая деятельность как фактор повышения творческого потенциала личности ребёнка. Современные тенденции развития системы образования: сборник статей (Чебоксары, 19 нояб. 2018 г.). Чебоксары: ИД «Среда», 230-233. doi:10.31483/r-21803

Пішун, С.Г. (2005). Формування культури дозвілля студентів вищих навчальних закладів в умовах роботи студентського клубу (автор. дисс. канд.пед.наук). Київ, 23с.

Чижевський, Б.Г. (2007). Актуальні проблеми побудови системи виховання в умовах державоутворення. Педагогіка і психологія, №1, 111-118.

REFERENCE

Bilets'ka, I.V. (2012). Osoblyvosti molodizhnoho dozvillya na suchasnomu etapi. [Features of youth leisure at the present stage]. Visnyk LNU imeni T. Shevchenka. V.22 (257). CH.VIII, 220-228. [in Ukrainian].

Irkhina, YU. (2019). Orhanizatsiya dozvillya studentiv u vyshchych navchal'nykh zakladakh Ukrayiny yak problema 21 stolittya. [Organization of students' leisure in higher educational institutions of Ukraine as a problem of the 21st century]. Naukovyy visnyk mnu imeni v. O. Sukhomlyns'koho. Pedahohichni nauky. № 2 (65), doi 13.33310/2518-7813-2019-65-2 [in Ukrainian].

Kirsanov, V.V. (2002). Do pytannya metodolohiyi proektuvannya polifunksional'nykh sotsial'no-kul'turnykh prohram. [On the question of methodology of designing multifunctional socio-cultural programs]. Visnyk KNUKM. V.6, 40- 48. [in Ukrainian].

Kontseptsiya hromadyans'koho vykhovannya osobystosti v umovakh rozvytku ukrayins'koyi derzhavnosti, (2000). [The concept of civic education of the individual in the development of Ukrainian statehood]. Informats. zb. Ministerstva osvity Ukrayiny. Kyiv: Lybid'. № 22, 7-21. [in Ukrainian].

Musinova, N. (2019). Creation of conditions for organization of leisure and provision of residents with services in the sphere of culture in Moscow city. Vestnik Universiteta. 1(7), 76-81. <https://doi.org/10.26425/1816-4277-2019-7-76-81> [in Russian].

Oparina, N.A., Mal'tseva, O.V. (2018). Kul'turno-dosugovaya deyatel'nost' kak faktor povysheniya tvorcheskogo potentsiala lichnosti rebonka. [Cultural and leisure activities as a factor in increasing the creative potential of the child's personality]. Sovremennyye tendentsii razvitiya sistemy obrazovaniya: sbornik stately (Cheboksary, 19 noyab. 2018 g.). Cheboksary: ID «Sreda», 230-233. doi:10.31483/r-21803 [in Russian].

Pishun, S.H. (2005). Formuvannya kul'tury dozvillya studentiv vyshchych navchal'nykh zakladiv v umovakh roboty student's'koho klubu (avtoref. dyss. kand.ped.nauk). [Formation of leisure culture of students of higher educational institutions in the conditions of work of student's club (PhD thesis)]. Kyiv, 23. [in Ukrainian].

Chyzhevs'kyu, B.H. (2007). Aktual'ni problemy pobudovy systemy vykhovannya v umovakh derzhavoutvorenniya. [Actual problems of building an education system in the conditions of state formation]. Pedahohika i psykholohiya, №1, 111-118. [in Ukrainian].

Дата надходження рукопису 02.04.2020

DOI 10.34142/27091805.2020.1.01.09

© *Olena Chubukina*graduate student of the Pedagogy Department
of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical
University,

Kharkiv, Ukraine

email: chubukina.elena.nikolaevna@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-2700-8796

**CULTURAL AND LEISURE ACTIVITY OF CLUBS`
YOUTH CENTERS OF PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

Object. The article considers the issue of cultural and leisure activities of club youth centers of pedagogical higher educational institutions. The structure and types of leisure, forms of youth clubs` work are analyzed. **Methods.** The following methods were used when writing the article and searching for the material: analysis, synthesis, comparison. **Results.** One of the urgent problems of cultural and leisure activities of club youth centers of pedagogical higher educational institutions is the organization of youth leisure. Unfortunately, due to the socio-economic difficulties of society, the lack of adequate number of cultural institutions and insufficient attention to the organization of youth leisure, the development of non-institutional forms of youth leisure is most widespread. A new type of youth club is a qualitatively different social formation free from political layers, formalism, and strict regulation of internal life. This institution should help meet the growing interest of young people in their history, cultural and artistic origins, household traditions. The use of free time by young people is a kind of indicator of their culture, the range of spiritual needs and interests of a particular individual of young person or social group. As part of free time, leisure attracts young people by its lack of regulation and voluntary choice of its various forms, democracy, emotional color, the ability to combine physical and intellectual activities, creative and contemplative, production and play. Yu. Striltsov, A. Zharkov, V. Chizhikov, V. Kovshar, T. Kiselyova, Yu. Krasilnikov made a significant contribution to the scientific analysis of the theory and practice of cultural and leisure activities. Stylistic and structural features of free time are reflected in research F. Vidanova, V. Dimova, I. Evteeva, L. Kogan, V. Pichi, A. Shchavel. Such scientists as I. Andreeva, N. Golubkova, N. Litovska, L. Shvydka are working on the problems of youth subculture functioning and cultural socialization. Sociological studies of the spiritual young people needs in the field of leisure in the Ukrainian scientists works I. Bekh, I. Zyazyun, G. Sagach, I. Stepanenko, P. Shcherban, J. Yuzvak are carefully analyzed. The youth club provides an opportunity to provide leisure as a means of entertainment and relaxation of individual and group stress; recreation as a means of replenishing psychophysical forces, restoring creative potential; compensation as a means of involvement in personally significant cultural values; socialization as a means of involvement in informal social processes and structures; self-actualization as a means of embodying individual creative interests, as well as self-development and self-realization of personal growth in culturally significant areas of society. **Conclusions.** So, today, given the rising spiritual young people`s needs, increasing the level of their education, culture, the most characteristic feature of youth leisure is the growing share of spiritual forms and ways of spending free time, combining entertainment, information, opportunity to create and learn new things. Such «synthetic» forms of leisure organization have become youth interest clubs, amateur associations, family clubs, art and technical clubs, discos, and youth cafe clubs.

Key words: cultural and leisure activity; structure of leisure; types of leisure; youth club; interest; need.